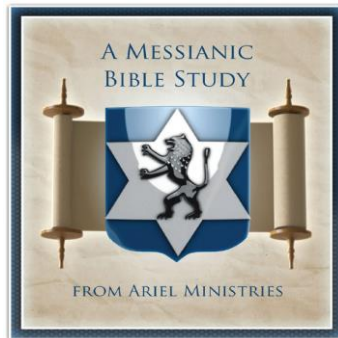

מה מלמדים כתבי הקודש על החטא

ד"ר ארנולד פרוכטנבאום

What the Bible Teaches Concerning Sin

Dr. Arnold Fruchtenbaum

www.ariel-israel.org.il

תוכן העניינים

- 4..... **א. המילים בעברית, יוונית ואנגלית**..... **4**
- 4..... א. המילים בעברית..... **4**
- 6..... ב. המילים ביוונית..... **6**
- 7..... ג. המילים באנגלית..... **7**
- 8..... **א. חטא: הגדרה**..... **8**
- 8..... א. הגורמים שיש לכלול בהגדרת החטא..... **8**
- 8..... ב. ההגדרה הפשוטה..... **8**
- 8..... ג. טבעו ומהותו של החטא..... **8**
- 10..... **א. מקור החטא**..... **10**
- 10..... א. החטא ואלוהים..... **10**
- 11..... ב. החטא והשטן..... **11**
- 11..... ג. החטא והמלאכים..... **11**
- 11..... ד. החטא והאדם..... **11**
- 12..... **א. האוניברסליות של החטא**..... **12**
- 13..... **א. מצב האדם: שעבוד לחטא**..... **13**
- 13..... א. משמעות החיים תחת החטא..... **13**
- 13..... ב. הפתרון למצבו של האדם..... **13**
- 14..... **א. טבעו של החטא: החטא הראשון**..... **14**
- 14..... א. מהו החטא המקורי / הראשון / הקדמון? (Original Sin)..... **14**
- 15..... ב. הכתובים מלמדים על הטבע החוטא..... **15**
- 15..... ג. העברת הטבע החוטא..... **15**
- 15..... ד. העונש: לטבע החוטא יש מחיר..... **15**
- 16..... ה. הפתרון לטבע החוטא..... **16**
- 16..... **א. חטאים אישיים**..... **16**
- 16..... א. חטא אישי - הגדרה..... **16**
- 17..... ב. רעיון החטא האישי בכתבי הקודש..... **17**
- 18..... ג. החטא עובר מאדם לאדם ומדור לדור..... **18**
- 18..... ד. העונש על חטאים אישיים..... **18**
- 19..... ה. הפתרון לחטא האישי..... **19**
- 19..... **א. ייחוס או שיוך החטא לאחרים (Imputed Sin)**..... **19**
- 19..... א. מהו חטא שמיוחס או משויך לאחרים..... **19**
- 20..... ב. רעיון החטא המיוחס לאחרים לפי כתבי הקודש..... **20**
- 20..... ג. העברת החטא המיוחס לאחרים..... **20**

- ד. העונש על חטאו של אדם, שמיוחס לנו 21
- ה. הפתרון..... 21
- IX. חטא בחיי המאמין 22**
- א. משמעות..... 22
- ב. מה מלמדים כתבי הקודש על חטא בחיי המאמין..... 22
- ג. הקשר לחטאים מקטגוריות אחרות 22
- ד. העונש על חטאים בחיי המאמין 23
- ה. הפתרון לחטא בחיי המאמין..... 24
- X. הניצחון הסופי על כל החטאים..... 25**
- XI. טבעה של התורה 27**
- א. השימוש במילים "תורה" ו"חוק"..... 27
- ב. משמעות התורה / החוקים..... 28
- ג. סוגים של תורה וחוקים..... 29
- (1 תורה / חוק יסוד (elemental law)..... 29
- (2 חקיקה מפורטת בכתב..... 29
- ד. מטרותיה של תורת האלוהים 30
- ה. המאמין ותורת האלוהים 30

שְׁבַעַת יָמִים, מִצּוֹת תֹּאכְלוּ אֶךְ בִּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן, תִּשְׁבְּתוּ שְׂאֵר מִבְּתִיכֶם.

(שמות יב 15)

שיעור מעמיק ומפורט זה על מה שכתבי הקודש מלמדים על החטא מתייחס לנושא לפי חלוקה לאחת עשרה חטיבות.

1. המילים בעברית, יוונית ואנגלית

נתייחס תחילה למילים השונות שמשמשות בכתבי הקודש כדי להביע את רעיון החטא.

א. המילים בעברית

המילה הנפוצה ביותר בעברית היא "חטא" (מתורגמת בכתבי הקודש באנגלית ל: sin, fault, trespass, harm, blame, offense).¹ הפועל "לחטוא" בבניין הפעיל - "החטיא", מביע רעיון של סטייה או התרחקות מהמטרה; ראה שופטים כ 16: ...כִּלְ-זֶה, קִלַּע בְּאֶבֶן אֶל-הַשַּׁעֲרָה וְלֹא יִחָטָא. ואם מחטיאים את המטרה, הרי שפוגעים באחרת. משמעות הדבר היא שלא מגיעים למטרה שאלוהים התכוון שהאדם יגיע אליה. כל התרחקות, כל חטא, משמעם שלא מגיעים למטרה שלשמה נברא האדם; זו החטאה של המטרה שהיה אמור להגיע אליה ובו בזמן פגיעה במטרה הלא נכונה.

המילה השנייה היא "פשע" (מתורגמת בכתבי הקודש באנגלית ל: rebellion, transgression, sin, trespass). משמעותו הבסיסית של הפועל "לפשוע" היא להתמרד, להתקומם, לסרב להיכנע לסמכות לגיטימית. השימוש, המובן והמשמעות הראשוניים מופיעים במלכים א יב 19; ישעיהו א 2; איוב לד 37. בפסוקים אלה נעשה שימוש במשמעות הראשונית של התקוממות או חוסר הכנעה, וממנה נגזרת המשמעות של חטא, כפי שמוצאים בישעיהו מג 27, תהילים נא 15 ומשלי כח 21. המילה השלישית היא "מעל" (מתורגמת בכתבי הקודש

¹ בדיונים תאולוגיים נעשה שימוש במונחים אלה באנגלית ולפיכך הם מפורטים גם כאן במאמר בעברית.

באנגלית ל: (trespass, transgression, falsehood). המילה "מעילה" מצביעה על חוסר הנאמנות או הבוגדנות של החטא. היא מציגה את החטא כבגידה – עשיית עוול או הפרת אמון. המילה הרביעית היא "עוון" (מתורגמת בכתבי הקודש באנגלית ל: perversion, wrong, miss, iniquity). המשמעות המונחת ביסוד המונח היא להיות כפוף, עקום, מעוות (משורש עו"ה). זו נטיית הלב מדרך צדק ויושר, חטא, עבירה. מילה זו מדגישה את העקמומיות או העיוות שבחטא. כמה דוגמאות לכך: ישעיהו כ"ג 3 (...מלאו מתני חלחלה צירים אֶחְזוּנִי, כְּצִירֵי יוֹלְדָה; נְעוּיִתִי מְשֻׁמֵּעַ, נִבְהַלְתִּי מְרֵאוֹת) ואיכה ג' 9 (גֵּדֶר דְּרָכֶי בְּגִזִּית, נְתִיבֹתַי עֲנָה).

המילה החמישית בעברית היא "אוון" (מתורגמת בכתבי הקודש באנגלית ל: vanity, unjust, unrighteous, sorrow, mourning, affliction, evil, mischief, wickedness, iniquity). מקורה בשורש "אין", לא כלום, הבל וריק. היא מורה על כיוון התנהלות שבסופו של דבר יתברר כבלתי מועיל עבור עושהו. יש חותם של אין, של אפסיות וחוסר ממשות על כל עזיבה של חוקי האלוהים ותורתו או התרחקות מהם. מילה זו מדגישה שהחטא הוא הבל, שכן אינו תואם את תורת האלוהים. היא מציגה את האספקטים השקריים והריקים, את ההבלות של התכסיסים המרושעים של בני האדם. מאחר שהאלילים נתפסו על ידי הנביאים כדבר הבל שאין בו ממש, כאין וכאפס, המילה "אוון" שימשה בפיהם פעמים רבות ככינוי לחטא עבודת האלילים. לדוגמה, הושע ד' 15; ה' 8; עמוס ה' 5.

המילה השישית היא "רשע" (מתורגמת בכתבי הקודש באנגלית ל: impiety, wickedness, wicked one). הרשעים בתנ"ך מתוארים כחסרי מנוח, פעילים. חיבור מושג האקטיביות עם החטא מדגיש את הטלטלות והבלבול שאיתם חי הרשע ואת ההשפעה הרעה, המתסיסה והמזיקה שיש לרשעים, לחוטאים, על אחרים. ראה איוב ג' 17 (שֶׁם רְשָׁעִים, חֲדָלוּ רִגְזָ; וְשֵׁם יְנוּחוּ; יִגְעִי כֹחַ) ובישעיהו נ"ז 20-21 (וְהִרְשָׁעִים, כִּי־נִגְרָשׁ: כִּי הִשְׁקֵט לֹא יוּכַל, וַיִּגְרָשׁוּ מִימִיּוֹ רָפָשׁ וְטִיט. אֵין שְׁלוֹם, אָמַר אֱלֹהֵי לְרָשָׁעִים).

המילה העברית השביעית היא "רע / רוע" (מתורגמת בכתבי הקודש באנגלית ל: evil, calamity, distress, adversity, grief, affliction, misery, sadness, sorrow, trouble, mischief, harm, ill, vex, wretchedness, hurt, heavy, noisome, sore). משמעות השורש "רע" היא להיות רע, מושחת, שבור, הרוס ובצורה הפעילה – לגרום רעה, להזיק ולהשחית. המילים "רע" ו"רוע" קושרות יחדיו הן את המעשה הרע והן את תוצאותיו. הן משמשות תכופות לתאר את הרשע. ברוב המקרים המילה "רע" מורה בעיקר על מה שפוגע, גורם נזק, יותר מאשר על רע מוסרי. היא מדגישה את המושג החיצוני הגס של הרעה, העוולה, יותר מאת המושג הפנימי של מוסריות. אם כן מילה זאת מדגישה את החטא כהפרת הרמוניה או הריסת הטוב והרצוי בחברה האנושית.

המילה השמינית היא "עמל" (מתורגמת בכתבי הקודש באנגלית ל: travail, toil, trouble, worrisome, sorrow, pain). היא מדגישה את תוצאות החטא – עבודה קשה ומאומצת וסבל. החטא הפך את החיים לעול ואת העבודה לעמל מייגע. היא מצביעה על תוצאות החטא הראשון של אדם וחווה, שהיו עמל, יגיעה.

המילה התשיעית בעברית היא "עוול / עוולה" (מתורגמת בכתבי הקודש באנגלית ל: iniquity, unjust, unrighteousness, ungodly, perverse, wicked). המשמעות השורשית הבסיסית שלה היא עיוות, סילוף והתרחקות מהישר והנכון, עיוות דין. היא רואה בחטא חוסר יושר ועשיית הרע. הקונספט הזה מצוי למשל במלאכי ב 6 (תורת אמת היתה בפיהו, ועולה לא-נמצא בשפתי; בשלום ובמישור הלך אתי, ורבים השיב מעון).

המילה העשירית היא "לעבור את" במובן של לא לקיים (מתורגמת בכתבי הקודש לאנגלית ל-transgression). במדבר כב 18: לעבר את-פי יהוה; דברים יז 2: איש או-אשה, אשר יעשה את-הרע בעיני יהוה-אלהיך לעבר בריתו; שמואל א' טו 24: ויאמר שאול אל-שמואל חטאתי, כי-עברתי את-פי-יהוה ואת-דבריך; דניאל ט 11 וכל-ישראל, עברו את-תורתך, וסור, לבלתי שמוע בקולך. היא גם מדגישה את החטא כמעבר לצד השני, או חציית הגבול של מה שטוב ונכון וכניסה לתחום האסור. לעבירה נחוץ שיהיה גבול ספציפי כדי לחרוג ממנו, לעבור אותו, וגבול זה בהקשרנו הוא חוק או מצווה מסוימים שציווה אלוהים על בני האדם, ואשר מופרים.. מדובר על אי-קיום, התחמקות ממהו: כשמישהו חוטא, הוא חוצה (עובר) את גבול הטוב והנכון ונכנס לתחום האסור של הרוע. לקראת כיבוש יריחו צו יהושע והעם "לעבור" כלומר לחצות אל עבר התחום של האויב (יהושע ו 7: ויאמרו (ויאמר) אל-העם, עברו, וסבו את-העיר; והסלוח יעבר, לפני ארון יהוה), וראה במדבר יד 41: ויאמר משה, למה זה אתם עברים את-פי יהוה; והוא, לא תצלח.

המילה העברית האחת עשרה היא "אשם / להיות אשם" (באנגלית guilt, trespass). היא מדגישה חטא שבוצע בשוגג או מתוך אי-ידיעה. ברגע שבו סוג החטא הזה מובא לידיעת האדם, הוא בגדר אשם ואמור לראות את עצמו כמי שעבר עבירה, הפר חוק ומצווה – חטא. קורבנות האשם מציגים תמונה טובה של זה בוויקרא ד 13-14, 22-23, 27-28; ה 2-6.

ב. המילים ביוונית

שבע מילים יווניות מביעות את מושג החטא. הראשונה והעיקרית אשר מתרגמת את המילה העברית "חטא" היא hamartia ולשתיהן אותה משמעות בסיסית: להחטיא את המטרה. והצד השני של המטבע: להחטיא את המטרה משמעו לפגוע במטרה הלא-נכונה. נעשה בה שימוש במשמעות זאת ברומים ג 23: כי הכל חטאו ומחסרי כבוד אלהים המה.

המילה היוונית השנייה היא **parabasis**, סטייה מהישר, והיא מתורגמת ברוב המקרים לעבירה, הפרה או פשע. רומים ב 23: אֵתָהּ הַמִּתְנַגֵּאָה בַּתּוֹרָה, הַתְּחַלֵּל אֶת שֵׁם אֱלֹהִים בְּהַפְיֵרָה אֶת הַתּוֹרָה? (ראה רומים ד 15; גלטים ג 19) ולאנגלית transgression.

השלישית היא **adikia** המתורגמת לאנגלית כ-**unrighteousness** ומדגישה את היעדר הצדקה, העוול אשר מאפיין את החטא, עשיית רשע (לוקס יג 27; יוחנן ז 18; מעשי השליחים ח 23). ברומים ג 5 לדוגמה היא מתורגמת בעברית לרשעה או עוולה; באיגרת הראשונה לקורינתים ו 9 לרשעים או עושי עוולה.

הרביעית היא **asebeia** המתורגמת לאנגלית כ-**impiety**, רשע, חסר כבוד המחלל את הקודש. בעברית – רשעים, אנשי רשע. היא מדגישה את היעדר הקדושה שבחטא. מושג ספציפי זה מופיע באיגרת הראשונה אל טימותיאוס א 9: **זֹאת יוֹדְעִים אָנוּ, שֶׁחָק אֵינוֹ נִקְבַּע בְּשִׁבִיל אָדָם צְדִיק, אֲלֵא מִכּוֹן הוּא לְמַפְקָרִים וְלִסְוֹרָרִים, לְרָשָׁעִים וְלַחַטָּאִים, לְטִמְאִים וְעוֹשֵׂי תוֹעֵבָה, לְרוֹצְחֵי אָב וְאֵם וְלְמַרְצָחִים** (וראה איגרת פטרוס הראשונה ד 18; יהודה 15).

החמישית היא **anomia** שמביעה את המשמעות של **lawlessness**: הפקרות, פריקת עול, היעדר חוק. בעברית היא מתורגמת לעבירה על התורה, פשיעה בתורה. היא מדגישה שהחטא בז לחוק וגם מציגה אותו כמי שמפר את החוק, לכן היא לפעמים מתורגמת כ **iniquity**. מילה יוונית זאת מדגישה את החטא כעבירה ועוול, ראה למשל באיגרת יוחנן הראשונה ג 4: **כָּל מִי שֶׁחֹטֵא גַם עוֹבֵר עַל הַתּוֹרָה; הַחַטָּא הוּא עֹבֵר עַל הַתּוֹרָה.**

השישית היא **poneros** שמשמעה **depraved, evil, wicked**: מושחת רע, מרושע. בפסוקים כמו מתי ו 23 היא מדגישה רדיפת בצע, שהיא פרי של חמדנות: **אֲךָ אִם עֵינֶיךָ רְעָה כָּל גּוֹפֶךְ יִחְשָׁה...**

השביעית היא **epithumia** שמביעה משמעות של תשוקה, תאוה ומדגישה את החטא כתאוה לדברים אסורים. ראה **בְּתַאֲוַת זָמָה** הראשונה לתסלוניקים ד 5.

ג. המילים באנגלית

בשיעור המקורי באנגלית נסקרות כאן המילים **sin, error, iniquity, transgression, lawlessness, unbelief, disobedience, ungodliness, evil, wickedness**.

מגוון מילים זה מראה שהחטא מכסה ספקטרום רחב של משמעויות. חטא אינו רק היעדר או חוסר של משהו מסוים ואי אפשר להגדירו באמצעות היבט מסוים אחד בלבד. למעשה, תפיסות שגויות רבות של החטא מבוססות על התפיסה שהוא מכסה היבט אחד בלבד. לדוגמה, יש הרואים בחטא רק חוסר קדושה; אחרים רואים בו רק היעדר אהבה; או רק השתוקקות למשהו

רע; או רק עיקרון של רוע; יש המגדירים חטא כאנוכיות; או כאשליה; או רק כהפרת החוק / התורה. כל הרעיונות האלה הם בהחלט חלק ממה שכתבי הקודש מלמדים על חטא, אבל אף אחד מהם כשלעצמו אינו מגדיר כראוי את החטא ויש לכלול את כל הגורמים האלה כדי להבין את רעיון החטא במלואו.

ו. חטא: הגדרה

לאור השימוש שנעשה בכתבי הקודש במילים השונות בעברית, יוונית ואנגלית, כיצד, אם כן, יש להגדיר את החטא? כדי לגבש הגדרה לתפיסה המקראית של החטא נכסה את הנושא בעזרת חלוקה לשלוש יחידות.

א. הגורמים שיש לכלול בהגדרת החטא

על סמך המילים השונות שמציינות חטא, יש לכלול בהגדרת החטא חמישה גורמים ספציפיים: אנוכיות; הפרה של חוק ידוע או עבירה עליו; גישות ורצונות לא נכונים; חוסר אמונה; אי-ציות מבחירה למצווה מפורשת של אלוהים.

ב. ההגדרה הפשוטה

הגדרה פשוטה מאוד שכוללת את כל הגורמים שנמנו לעיל היא: "חטא הוא כל דבר שעומד בניגוד לאופיו של אלוהים". אנוכיות; הפרת חוק ידוע; גישות ורצונות שממוקדים בעצמנו; חוסר אמונה; והבחירה למרוד במצווה מפורשת של אלוהים – כל אלה מנוגדים לאופיו. כך שההגדרה הפשוטה שלעיל מכסה את כל המושגים המציינים חטא בכתבי הקודש ואת אופן השימוש בהם.

הגדרה קצת יותר מפורטת תהיה: "חטא הוא כל חוסר התאמה לאופיו של אלוהים, בין אם מדובר במעשה, בנטייה או במצב".

ג. טבעו ומהותו של החטא

נציין בהקשר זה עשרה מאפיינים לחטא.

המאפיין הראשון: חטא הוא סוג מסוים של רוע.

המאפיין השני: החטא הוא אי-הסכמה לתורת האלוהים והתנהגות לפיה, הפרה של התורה או עבירה עליה, אי-כניעה לתורתו. זהו הכישלון לעשות את מה שהתורה דורשת (יעקב ד 17: **לִּכְן הִיזְדַּע לַעֲשׂוֹת טוֹב וְאִינֶנּוּ עוֹשֶׂה, לְחַטָּא יִחְשָׁב לוֹ**). כשנכשלים ולו רק באי-קיום דבר אחד

מהתורה, אשמים בהפרת התורה כולה (גלטים ג 10: הנשענים על קיום מצוות התורה נתונים תחת קללה, שהרי כתוב, "ארור כל מי שלא יקים את כל הדברים הפתובים בספר התורה לעשות אותם. ראה יעקב ב 10). אידיעת התורה אינה תירוץ. היא עשויה לצמצם את מידת העונש אבל איננה מפחיתה מאורכו (לוקס יב 47-48: והעבד ההוא אשר ידע את רצון אדוניו ולא הכין ולא עשה כרצונו יכה מכות רבות. אבל זה שלא ידע ועשה דברים שהוא חייב עליהם מכות, יכה מעט. כל מי שנתן לו הרבה, ידרש ממנו הרבה; ומי שהפקד בידו הרבה, ידרשו ממנו עוד יותר). חוסר היכולת לציית אינו מדד למחויבות או בוחן למהות החטא; החטא קיים שם בין אם האדם מרגיש שהוא מסוגל לשמור את התורה, בין אם לא. כמו כן תחושת אשמה אינה נחוצה לעצם עובדת קיומו של החטא; החטא נוכח וקיים ללא קשר אם מישהו חש אשם או לא. חטא הוא כל אי-הסכמה עם תורת האלוהים או הפרה שלה.

המאפיין השלישי: חטא הוא עיקרון, טבע וגם מעשה (מתי טו 19: כי מן הלב נובעות מחשבות רשע, רציחות, נאופים, זנונים, גנבות...). בתור מעשה, החטא יוצר אשמה; בתור עיקרון, החטא יוצר טומאה (ירמיהו יז 9: עקב הלב מכל, ואנש הוא; מי, ידענו; לוקס ו 45: האיש הטוב, מאוצר לבו הטוב מפיך את הטוב, והאיש הרע, מאוצר לבו הרע מפיך את הרע; כי מתוך השופע בלב מדבר פיו). מאחר שהחטא הוא גם טבע, גם עיקרון וגם מעשה, הוא מוביל לשש תוצאות:

1. ההבנה של האדם מחשיכה (רומים א 31; הראשונה לקורинתיים ב 14; אפסים ד 18).
2. החטא גורם לכך שכל-יצר מחשבת לבו [של האדם] רק רע כל-היום, והוא נתפס למחשבות הבל (בראשית ו 5, 12; רומים א 21).
3. החטא מעורר תשוקות בזויות ותועבות (רומים א 26-27).
4. הוא גורם לאדם לדבר דברי ניבול (אפסים ד 29).
5. הוא יוצר שכל ומצפון טמאים (טיטוס א 15).
6. הוא יוצר רצון משועבד ומושחת (רומים ז 18-19).

המאפיין הרביעי: חטא הוא אנוכיות שכן, בסופו של דבר, החטא מציב את החוטא עצמו כמרכזי וחשוב יותר מאלוהים.

מאפיין חמישי הוא פשיעה, עבירה על חוקי התורה (איגרת יוחנן הראשונה ג 4) כי אחד ההיבטים של החטא הוא חוסר היכולת לחיות בהתאם לתורת אלוהים ומצוותיו.

המאפיין השישי: לחטא אופי מוחלט; הוא אינו איזו השפעה מעורפלת (מתי י 32-33; יב 30; לוקס יא 13; יעקב ב 10).

המאפיין השביעי: החטא תמיד קשור או נעשה על ידי האדם ביחס לאלוהים ולרצונו – לחוקיו ולתורתו. (למשל, הם יודעים את חקת אלהים, אשר לפיה עושי מעשים כאלה ראויים למיתה, אך לא זאת בלבד שהם עושים אותם, הם גם תומכים בעושיהם. רומים א 32. ראה גם רומים ב 12-14; ד 15; ה 13; יעקב ב 9-10).

המאפיין השמיני: החטא כולל גם אשמה וגם טומאה. הוא הופך את האדם לאשם, למי שמגיע לו עונש (רומים ג 19; ה 18; אפסים ב 3). לגבי הטומאה, כל בני האדם אשמים בזיהום מוסרי בגלל אדם וחווה, מפני שכל בני האדם נולדו עם טבע מעוות. טומאה מוסרית משמעה שקיימת נטייה לרוע, שעקב הלב מפל, ואנש הוא (ישעיהו ו 5; ירמיהו יז 9; איוב יד 4; רומים ח 5-8; אפסים ד 17-19).

המאפיין התשיעי: שורשי החטא נמצאים בלב. החטא משפיע על השכל, על הרגש ועל הרצון, ומוצא לו ביטוי דרך הגוף (ירמיהו יז 9; משלי ד 23; מתי טו 19-20; לוקס ו 45; עברים ג 12).

המאפיין העשירי: החטא אינו מורכב רק ממעשים חיצוניים. תהליך בן שלושה שלבים מוביל למעשי חטא: ראשית, החטא קיים כמצב פנימי, למשל במחשבות ובגישות (מתי ה 22, 28); שנית, הוא נעשה בסיס להרגלים חוטאים (רומים ז 7-8); שלישית, הרגלים חוטאים אלה מובילים למעשי חטא (רומים ז 17, 23).

III. מקור החטא

החלק השלישי של שיעור זה עוסק במה שכתבי הקודש מלמדים על מקור החטא.

א. החטא ואלוהים

כתבי הקודש מלמדים בצורה ברורה שאלוהים אינו מסוגל לחטוא. אין לו אפילו יכולת לחטוא. איגרת יוחנן הראשונה א 5: וְזֶה דְבַר הַבְּשׂוּרָה אֲשֶׁר שָׁמְעֵנוּ מִמֶּנּוּ וְאֵנְחָנוּ מִשְׁמִיעִים לָכֵן, שֶׁהָאֱלֹהִים אֹרֵךְ הוּא וְכָל חֵשֶׁךְ אֵין בּוֹ. יעקב א 13: מִי שֶׁמִּתְנַסֵּה אֶל יְאֹמֵר, "אֱלֹהִים מִנְסֵה אוֹתִי", שֶׁכֵּן אֱלֹהִים לֹא יִנְסֵה בְרַע וְאֵין הוּא מִנְסֵה אִישׁ. יחד עם זאת אלוהים, שיודע הכול מראש, צפה את החטא והוא היה כלול בתוכנית שלו, שהרי התוכנית של אלוהים כללה מושיע עוד מהיווסד תבל (ההתגלות יג 7-8: הַתֵּר לָהּ לַעֲשׂוֹת מִלְחָמָה עִם הַקְּדוֹשִׁים וּלְנַצְחָם... וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהּ כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא נִכְתְּבוּ שְׁמוֹתֵיהֶם בְּסֵפֶר הַחַיִּים שֶׁל הַשָּׁה הַשְּׁחוּט מֵהַיּוֹסֵד תִּבְל). אלוהים אומנם אינו מכוון או יוצר החטא אך הוא בורא של מי שחולל את החטא.

ב. החטא והשטן

המידע הקרוב ביותר שניתן בכתבי הקודש וחושף את מקור החטא, קשור לשטן. ביחזקאל כח 15 נאמר עליו: תמים אתה בדרךך, מיום הבראך, עד-נמצא עולתה, בך.

בנקודה מסוימת נמצאה בו עוולה, נמצא בו חטא. היצור הנברא הראשון שחטא היה השטן. החטא הראשון הזה היה חפצו של השטן להיות כאלוהים (ישעיהו יד 14: אַעְלָה, עַל-בְּמַתִּי עֵב; אַדְמָה, לְעֵלְיוֹן). ישוע כינה את השטן אבי השקר אשר לא עמד באמת (יוחנן ח 44: ...הוא רוצח הַיְהוָה מְרַאשִׁית וּבְאֵמֶת לֹא עָמַד, כִּי אֵין אֵמֶת בּוֹ). אם כן החוטא הראשון היה השטן והחטא הראשון היה חטא הגאווה, שבאה לידי ביטוי בשאיפתו של השטן להיות כאלוהים. זהו המוצא או המקור של החטא. אציין שוב, אלוהים אינו הממציא או היוצר של החטא אבל הוא בוראו של מי שחולל את החטא: השטן.

ג. החטא והמלאכים

החטא הראשון של המלאכים מוזכר בספר ההתגלות יב 3-4, שם נאמר ששליש מהמלאכים נפלו מהשמיים עם השטן כשהשתתפו במרד שלו נגד סמכותו של אלוהים (גם אות אחר נראה בשמים: והנה תנין גדול, אדם פאש, שבעה ראשים לו ועשר קרניים; על ראשיו שבעה כתרים, וזנבו סחב שלישי מוכבי השמים והשליכם ארצה). אם כך, החטא החל עם השטן ואז שלישי מצבא המלאכים נפל יחד איתו.

ד. החטא והאדם

חטא האדם החל בגן עדן עם היכשלות אדם וחווה בחטא הקדמון (רומים ה 12: לפיכך, כָּשֵׁם שָׁעַל יְדֵי אָדָם אֶחָד בָּא הַחַטָּא לְעוֹלָם, וְעַקְבַּ הַחַטָּא בָּא הַמָּוֶת, כִּי עֲבַר הַמּוֹת לְכָל בְּנֵי אָדָם מִשׁוּם שֶׁכָּלָם חָטְאוּ). טבעו של החטא האנושי הראשון זהה לחטא הראשון של המלאכים: הרצון להיות כאלוהים (בראשית ג 4-5: וַיֹּאמֶר הַנָּחֶשׁ, אֶל-הָאִשָּׁה... כִּי יִדַע אֱלֹהִים, כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ, וּנְפַקְחוּ עֵינֵיכֶם; וְהִיִּיתֶם, כְּאֱלֹהִים, יֹדְעֵי טוֹב וָרָע). מעשה החטא בפועל היה אי-ציות למצווה ספציפית של אלוהים (בראשית ב 16-17: וַיִּצַו יְהוָה אֱלֹהִים, עַל הָאָדָם לֵאמֹר: מִכָּל עֵץ-הַגֵּן, אָכַל תֹּאכַל וּמִעֵץ, הַדֶּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל, מִמֶּנּוּ: כִּי, בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת; ג 6: וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכַל וְכִי תִאֲוָה הוּא לְעֵינַיִם, וּנְחַמְד הָעֵץ לְהַשְׁכִּיל, וַתִּקַּח מִפְּרִיו, וַתֹּאכַל; וַתֵּתֶן גַּם לְאִשְׁתָּהּ עִמָּהּ, וַיֹּאכְלוּ).

IV. האוניברסליות של החטא

כתבי הקודש מלמדים בבירור שהחטא הוא אוניברסלי. כל מי שנולדו מאדם וחוה אשמים בחטא, עם יוצא מן הכלל אחד – ישוע מנצרת. הדבר עולה מאמירות ישירות ומדברים אחרים שמהם זה משתמע.

ראשית, יש בתנ"ך ובבריה"ח אמירות ברורות שמראות שהכול אשמים בחטא. מלכים א ח 46: **כִּי יִחַטְאוּ לָךְ, כִּי אֵין אָדָם אֲשֶׁר לֹא יִחַטָּא, וְאִנְפֶּתְךָ בָּם, וְנִתְתַּם לְפָנַי אוֹיֵב...;** תהילים קמג 2: **וְאֵל תִּבּוֹא בְּמִשְׁפָּט, אֶת עֲבֹדְךָ, כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חַי; מִשְׁלֵי כ 9: מִי יֹאמֶר, זָכִיתִי לְבִי; טְהַרְתִּי, מִחַטָּאתַי; קוֹהֶלֶת ז 20: כִּי אָדָם, אֵין צְדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב, וְלֹא יִחַטָּא; רומים ג 9, 19, 20, 23: וּבָכֵן, הַטּוֹבִים אֲנוּ מֵאַחֲרֵים? לֹא, כָּלֵל וְכָלֵל לֹא; שְׁהַרִי כָּכֵר הוֹכַחְנוּ לְעֵיל כִּי הַיְהוּדִים וְהַגּוֹיִים כָּאֶחָד מְשַׁעֲבָדִים כָּלֵם לַחַטָּא... אֲנוּ יוֹדְעִים כִּי כָּל מֵה שֶׁהַתּוֹרָה אוֹמְרָת, הִיא אוֹמְרָת לְאֲנָשִׁים הַכְּפוּפִים לַתּוֹרָה, כְּדִי שְׁלֹא יְהִי פִתְחוֹן פֶּה לְאִישׁ וְכָל הָעוֹלָם יִמְצָא אֲשֶׁם לְפָנַי אֱלֹהִים. זֹאת מִפְּנֵי שֶׁבְּמַעֲשֵׂי הַתּוֹרָה לֹא יִצְדַּק לְפָנָיו כָּל בָּשָׂר כִּי הַתּוֹרָה רַק מְבִיאָה לִידֵי הַפֶּרֶת חַטָּא... כִּי הַכָּל חַטָּאוּ וּמְחַסְרֵי כְבוֹד אֱלֹהִים הֵמָּה; גַּלְטִים ג 22: אֲבָל הַמְקַרָּא הַסִּגִּיר אֶת הַכָּל בְּיַד הַחַטָּא, כְּדִי שֶׁעַל סִמְךָ אֲמוּנָת יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ תִּנְתֵּן הַהִבְטָחָה לְמֵאֲמִינִים; יַעֲקֹב ג 2: וְהִלֵּא כָּלֵנוּ מְרַבִּים לְהַכְּשֵׁל...; אִיגֶרֶת יוֹחָנָן הָרִאשׁוֹנָה א 8: אִם נֹאמֶר שְׂאִין בְּנוֹ חַטָּא, מִתְעַים אֲנוּ אֶת עַצְמָנוּ וְהִאֲמַת אֵינְנָה בְּנוֹ).**

שנית, האוניברסליות של החטא משתמעת בבירור מכך שכתבי הקודש: א) מלמדים שהאדם הוא חוטא מלידה (תהילים נא 7: **הֵן בְּעוֹוֹן חוֹלְלָתִי; וּבְחַטָּא, יִחַמְתֵּנִי אֲמִי; אוֹיֵב יֵד 4: מִי יִתֵּן טְהוֹר, מִטְּמֵא - לֹא אֶחָד; יוֹחָנָן ג 6: הַנּוֹלָד מִן הַבָּשָׂר בְּשָׂר הוּא וְהַנּוֹלָד מִן הָרוּחַ רוּחַ הוּא).** ב) מלמדים שכולם, אפילו תינוקות, נגועים בחטא וזו הסיבה שיש מהם שלפעמים מתים (רומים 12-14: **לְפִיכָּה, כָּשֶׁם שֶׁעַל יְדֵי אָדָם אֶחָד בָּא הַחַטָּא לְעוֹלָם, וְעַקֵּב הַחַטָּא בָּא הַמּוֹת, כֶּךָ עֲבַר הַמּוֹת לְכָל בְּנֵי אָדָם מִשׁוּם שֶׁכָּלֵם חַטָּאוּ. הַרִי עוֹד לְפָנַי הַתּוֹרָה הִיא הַחַטָּא בְּעוֹלָם, אֲלֵא שְׂאִין הוּא נְחָשֵׁב בְּאֵין תּוֹרָה. בְּכָל זֹאת שֶׁלֹּט הַמּוֹת מֵאָדָם וְעַד מִשָּׁה גַם עַל אֱלֹה שְׁלֹא חַטָּאוּ בְּעִבְרָה דוֹמָה לְעִבְרָה שֶׁל אָדָם, אֲשֶׁר הוּא דְמוּת מִקְבִּילָה לְאֶחָד שֶׁהִיא עֲתִיד לְבוֹא).** ג) מלמדים שכל בני האדם, כולל ילדים, הם "בני זעם" – כפופים להרשעה (יוחנן ג 3: **הַשִּׁיב יֵשׁוּעַ וְאָמַר אֵלָיו: "אֲמֵן אֲמֵן אֲנִי אוֹמֵר לָךְ, אִם לֹא יִנָּלַד אָדָם מִלְּמַעְלָה, לֹא יוֹכֵל לְרִאֲוֹת אֶת מַלְכוּת הָאֱלֹהִים; אִפְסִים ב 3: וְגַם אֲנַחְנוּ כָּלֵנוּ הַיְיֵנוּ מְעַרְבִים עִמָּהֶם בְּעִבְרָ; עִסְקָנוּ בְּתַאֲוֹתֵינוּ הַבְּשָׂרִיּוֹת, מִלֵּאנוּ אֶת תְּשׁוּקוֹת הַגּוֹף וְאֶת דַּחַף הַמְחַשְׁבוֹת, וְהַיְיֵנוּ מִטְּבַעֵנוּ בְּנֵי זַעֵם כְּשֶׁאֵר בְּנֵי אָדָם).**

לאוניברסליות של החטא יש חמש תוצאות. ראשית, האדם כפוף למוות בכל צורותיו: מוות גופני, מוות רוחני ומוות נצחי. שנית, משמעות הדבר היא שהאדם נולד במצב של שחיתות

ועיוות; הוא נולד מת רוחנית. שלישית, האדם אשם בחטאים אישיים. רביעית, האדם נמצא תחת החטא, כפוף לו. חמישית, האדם נתון להשפעתו המתמשכת של השטן.

V. מצב האדם: שעבוד לחטא

האדם משועבד ומכור לחטא. אפשר ללמוד זאת מרומים ג 9: ובכן, הטובים אנו מאחרים? לא, כלל וכלל לא; שהרי כבר הוכחנו לעיל כי היהודים והגויים כאחד משעבדים פלם לחטא; ז 14: אנו יודעים שהתורה היא רוחנית, אך אני הנני בשר ודם ומכור לחטא; גלטים ג 22: אבל המקרא הסגיר את הפל ביד החטא, כדי שעל סמך אמונת ישוע המשיח תנתן ההבטחה למאמינים.

א. משמעות החיים תחת החטא

המילה היוונית שמשמעותה להיות כפוף, נתון תחת משהו, מתייחסת למערכת ששולטת באדם. אלוהים קבע שהאדם יהיה נתון ביד החטא. אנחנו חיים בתוך מערכת שבה החטא שולט בכל אדם. אלוהים קבע שהכול, יהודים וגויים כאחד, נמצאים כעת במצב זה שבו אין כל ערך למאמצי האדם להשיג לעצמו ישועה. הם חסרי תועלת ורק חסד אלוהים המוחלט והמושיע יכול להושיע את מי שמאמין.

חיי האדם הכפופים לחטא מציבים אותו במקום ייחודי ביחס לשטן. לפי האיגרת השנייה לקורינתים ד 3-4, השטן מעוור את שכלם של הבלתי מאמינים שנתונים ביד החטא: אך אם נסתרת בשורתנו, נסתרת היא לאובדים. אל העולם הזה עור את שכלם של הבלתי מאמינים לבל יזרח עליהם אור הבשורה של כבוד המשיח אשר הוא צלם האלהים. באפסים ב 1-2 כתוב שהשטן הוא זה שפועל עתה בבני המרי: גם אתם שהייתם מתים בפשעיכם וחסאיכם, בעבר התהלכתם בהם לפי עדן העולם הזה, כרצון השר אשר לו השלטון בספירת הבינים והוא הרוח הפועלת עתה בבני המרי. לפי קולוסים א 13, לחיות תחת החטא משמעו לחיות במלכות החושך של השטן: הן האב הצילנו משלטון החשך והעבירנו אל מלכות בנו אהוב. לפי איגרת יוחנן הראשונה ה 19, מאחר שהעולם כפוף לחטא, הוא כולו שרוי ברע: יודעים אנו כי מאלהים אנחנו וכי העולם פלו שרוי ברע.

ב. הפתרון למצבו של האדם

הפתרון אינו מבוסס על מעשים, מאמצים והישגים כלשהם של האדם, אלא על מה שהמשיח עשה בעבורנו. כפי שצוין לעיל, מצבו של האדם המשועבד לחטא משמעו שאין כל ערך לשום מאמץ של האדם להשיג לעצמו ישועה. אבל כאשר האדם מסתמך על מה שהמשיח עשה

בעבורו, מצבו משתנה. הוא עובר ממצב של שעבוד לחטא למצב או מעמד חדש שבו הוא כפוף לחסד (רומים ו 14: **הַחַטָּא לֹא יִשְׁלַט בְּכֶם, כִּי אֵינְכֶם תַּחַת יַד הַתּוֹרָה אֲלָא תַּחַת יַד הַחֶסֶד**).

VI. טבעו של החטא: הראשון

מה מלמדים כתבי הקודש על טבעו של החטא המקורי / הראשון / הקדמון (original sin)? הטקסט העיקרי שמעמיק בנושא זה הוא רומים א 18 – ג 20. נסקור שאלה זו לפי חלוקה לחמישה תחומים.

א. מהו החטא המקורי / הראשון / הקדמון? (Original Sin)

למונח זה יש, לפחות באנגלית, שתי משמעויות שונות ואפשר להשתמש בו בשתי דרכים. לפעמים הוא מתייחס לחטא הראשון שביצע האדם; הדבר מודגש ברומים ה 19 (**כִּי כָשֶׁם שֶׁבְּגִלָּל אֵי-צִיּוּתוֹ שָׁל אָדָם אָסֵד נַעֲשׂוּ הַרְבִּיּים לְחוֹטָאִים...**). במובן זה, משמעותו היא שהחטא הקדמון של אדם הביא איתו אשמה וטומאה קדמוניות, ראשוניות. אשמה זו גרמה לשחיתות ולחוסר יכולת מוחלטות כך שאפילו המעשים הטובים ביותר של האדם עדיין לקויים בצורה קיצונית.

השימוש השני והנפוץ יותר של המונח מתייחס לטבע החוטא, משתי סיבות. ראשית, הטבע החוטא מכונה Original Sin – החטא המקורי, הראשון, כי מקורו באדם והוא "זורם" הלאה מהורי האנושות הראשונים, אדם וחווה, כך שהכול יורשים את הטבע החוטא הזה. שנית, הטבע החוטא נקרא לפעמים החטא המקורי כי הוא המקור לכל יתר החטאים, לפיכך, כל בני האדם עושים מעשי חטא בגלל הטבע החוטא שלהם.

הגדרה טובה של הטבע החוטא תהיה: "חוסר היכולת של האדם להתקרב לאלוהים ולהיות רצוי בעיניו, ולא משנה מה הוא יעשה. גם אם יעשה דברים טובים, לא די בהם". זה אומר שכל אדם מצטרף למין האנושי בתור חוטא ומבצע מעשי חטא מפני שהוא חוטא. אדם וחווה הם האנשים היחידים שהפכו להיות חוטאים מפני שחטאו. כל צאצאיהם חוטאים מפני שהם אנשים חוטאים. רק אדם וחווה מתו רוחנית משום שחטאו; צאצאיהם נולדים מתים רוחנית. ומאחר שהם נולדים עם טבע חוטא, הם מבצעים מעשי חטא.

הטבע החוטא הוא עיוות והשחתה של עצם מהותה של הנפש. הטבע החוטא אינו מרכיב מהותי הכרחי של החלק הבלתי חומרי, הרוחני, של האדם. אדם וחווה חיו פרק זמן מסוים ללא טבע חוטא. ישוע חי כל חייו ללא טבע חוטא. הטבע החוטא משמעותו שכל מה שהאדם יעשה לא יוכל לקרב אותו לאלוהים ולגרום לו להיות רצוי בעיניו.

לסיכום, כל בני האדם נולדים עם החטא הקדמון, המקורי. בסעיף ג נדון כיצד הטבע הזה שירשנו מאדם מועבר אליהם. כפי שנראה, הטבע החוטא נותר ככוח פעיל בחיי המאמין. הוא אינו מושמד או מוסר בחיים האלה, אבל למאמין יש כוח לגבור עליו באמצעות רוח הקודש השוכנת בקרבו (רומים ח 4; גלטים ה 16-17).

ב. הכתובים מלמדים על הטבע החוטא

כתבי הקודש מרבים להתייחס לטבע החוטא, הן בתנ"ך והן בבריה"ח. בתנ"ך מדובר עליו בבראשית ו 5; ח 21; ישעיהו סד 6; ירמיהו יג 23; טז 12; יז 9; תהילים נח 2-4; צד 11; קל 3; קמג 2; איוב טו 14, 16; קהלת ז 20; ט 3. בברית החדשה מדובר עליו במתי ז 11; יב 34; טו 19; רומים ו 20; האיגרת הראשונה לקורינתים ב 14; אפסים ד 18; קולוסים ב 13; איגרת פטרוס הראשונה ד 2; איגרת יוחנן הראשונה א 8; ב 16. מן הדוגמאות הרבות האלה עולה בבירור שכתבי הקודש אכן מלמדים את מושג הטבע החוטא והחטא המקורי, הראשון.

ג. העברת הטבע החוטא

הטבע החוטא מועבר הלאה על ידי גורם מגשר, מתווך. הוא נובע מאדם הראשון ועובר לכל צאצאיו דרך ההורים. הוא לא מועבר לכל אחד ישירות מאדם אלא הועבר מאדם, דרך כל צאצאיו ודרך הוריו, אלינו. ילדים יורשים את הטבע החוטא שלהם מהוריהם, וההורים מהוריהם, מדור לדור, החל באדם. הן-בְּעוֹן חוֹלְלֵתִי; וּבְחַטָּא, יִחַמְתֵּנִי אֲמִי (תהילים נא 7; ראה גם אפסים ב 3: וְגַם אֲנַחְנוּ כָּלְנוּ הָיִינוּ מְעַרְבִים עִמָּהֶם בְּעֵבֶר; עֲסֻקְנוּ בְּתַאֲוֹתֵינוּ הַבְּשָׂרִיּוֹת, מִלֵּאנֹה אֵת תְּשׁוּקוֹת הַגּוֹף וְאֵת דַּחַף הַמַּחְשָׁבוֹת, וְהָיִינוּ מִטְבַּעֵנוּ בְּנֵי זַעַם כְּשֶׁאֵר בְּנֵי אָדָם).

ד. העונש: לטבע החוטא יש מחיר

העונש על הטבע החוטא והחטא המקורי, הראשון, כולל שני דברים. ראשית, שחיתות מוחלטת. כהגדרה, שחיתות מוחלטת אין משמעה שכל אדם הוא הכי רע כל הזמן. אלא, היא מורה על מעמד או מצב של האדם לפני אלוהים, שבו לא משנה מה שהאדם יעשה, דבר לא יהפוך אותו לראוי לפני אלוהים ולטוב בעיניו. העונש השני הוא מוות רוחני. מאחר שהאדם יורש את הטבע החוטא מרגע ההתעברות, הוא נולד מת רוחנית (בראשית ב 17; האיגרת הראשונה לקורינתים ב 14; אפסים ב 1, 5).

העונשים האלה מובילים לארבע תוצאות ספציפיות. הראשונה, השחתה, ניוון ועיוות של עצם טבעה של הנפש, שמתה רוחנית. השנייה היא שהצדקה המקורית אבדה. כשאדם וחווה נבראו הייתה להם צדקה מקורית, אבל הם איבדו אותה כשחטאו. עכשיו יש לבני האדם נטייה לחטוא.

התוצאה השלישית היא האשמה והשחיתות הכלולות בטבע החטא. האשמה מתייחסת להיבט החיצוני של החטא; השחיתות – לפנימי. התוצאה הרביעית היא שהטבע החוטא שומר על אופיו אפילו במאמינים, לכן המאמינים עדיין חוטאים.

ה. הפתרון לטבע החוטא

כרוכים בו שלושה דברים, שכל אחד מוביל לתוצאה משלו.

ראשית, תחייה, התחדשות, לידה מחדש (regeneration) שמחיה את הרוח המתה. הרוח המתה, שאיתה נולד האדם, מקבלת חיים ברגע שבו האדם מאמין. התוצאה היא שהמאמין הופך לאדם שחי מבחינה רוחנית.

שנית, פדות, גאולה (redemption) המביאות עימן טבע או יכולת חדשים לשרת את אלוהים מתוך צדקה. הטבע הישן עדיין קיים במאמינים, אבל כתוצאה מהגאולה הם מקבלים טבע חדש שנותן להם יכולת לשרת את אלוהים בצדקה.

שלישית, השתכנות רוח הקודש בתוך המאמין. התוצאה היא שהמאמינים מסוגלים לגבור על הטבע החוטא באמצעות גבורת רוח הקודש.

המאמינים בישוע המשיח מקבלים חיים חדשים, גאולה, ורוח הקודש משתכנת בתוכם. התוצאה הכללית היא חיים רוחניים.

VII. חטאים אישיים

א. חטא אישי - הגדרה

פסוק מרכזי שעוסק במושג החטא האישי הוא רומים ג 23: **כִּי הַכֹּל חָטָאוּ וּמְחַסְרֵי כְבוֹד אֱלֹהִים הָיְתָה.**

מדובר על מעשי חטא שמבוצעים על ידי אנשים כפרטים. הטבע החוטא הוא פנימי, ואילו החטא האישי הוא חיצוני; זהו מעשה החטא. מעשי החטא האלה מבוצעים מפני שהאדם הוא חוטא מטבעו שכן ירש את הטבע החוטא. אלה עשויים להיות מעשים שנעשים מתוך בחירה או שנעשו ללא כוונה תחילה, בלי משים, אבל אלו הם עדיין חטאים. הקטגוריה של חטאים אישיים כוללת את כל מה שבחיי היום יום מנוגד לאלוהים או שאינו תואם את אופיו של אלוהים.

את החטאים האישיים אפשר לחלק לסוגים שונים:

- בהקשר לדרישות של אלוהים – חטאים שבהם מפירים מצוות עשה או אל תעשה.
- בנוגע למושא שנגדו הם מבוצעים – הם יכולים להיות חטאים שמכוונים נגד אלוהים, נגד רעי או נגד עצמי.
- חטאים המכוונים פנימה, ואז מדובר בחטאים של הנפש, או בחטאים חיצוניים, של הגוף.
- האחריות על החטאים מוטלת על האדם עצמו או גם על אחרים כשותפים לחטא.
- ככל שזה נוגע לכוונה, חטאים אישיים יכולים להיעשות מבחירה, מתוך כוונה תחילה, או שלא בכוונה תחילה, כלומר מתוך אי-ידיעה או שבוצעו בגלל להט הרגע.
- החטאים האישיים עשויים להיות קלים יותר או חמורים יותר, שכן כתבי הקודש מלמדים שקיימים חטאים בדרגות חומרה שונות.
- את החטאים האישיים יכולים לבצע אנשים נושעים ולא נושעים, או כנגד נושעים ולא נושעים כאחד.
- מבחינת הצדק האלוהי, אלוהים יכול לטפל בחטאים על יסוד הנקמה שלו או על יסוד הסבלנות וההבלגה שלו.
- חטאים אלה יכולים לזכות במחילה או לא להיסלח.
- החטאים יכולים להיגרם מאי-ידיעה, או מתוך עזות מצח, בזדון, מחוסר אונים או בכוונה תחילה.
- בכל הנוגע לעונש, החטאים באישיים נשפטים חלקית בעולם הזה או שיישפטו בעולם הבא.

ב. רעיון החטא האישי בכתבי הקודש

קיימים כמה פסוקים שמלמדים על מושג החטא האישי. למשל, לפי מלכים א ח 50, החטאים האישיים הם חטאים נגד רצון אלוהים; **וְסִלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ לָךְ, וְלִכָּל פְּשָׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בָּךְ; וַנִּתְּנָם לְרַחֲמִים לְפָנָי שְׁבִיָּהֶם, וְרַחֲמוּם.** בתהילים יט 13-14 מוזכרים חטאים אישיים שנעשים בזדון; תהילים נא 6 מלמד שהם נגד אלוהים; תהילים צ 8 מדבר על חטאים נסתרים (**עֲלַמְנוּ**), שהם חטאים אישיים; בלוקס יב 47-48 מדובר על חטאים שנעשים מתוך ידיעה וחטאים שנעשים בחוסר ידיעה; לוקס טו 21 מלמד שהם חטאים נגד השמיים; לוקס כג 34 מלמד שהם גם יכולים להיעשות בשוגג; יוחנן יט 11 מדבר על חטאים אישיים חמורים יותר ופחות; מעשי השליחים ג 17-19 גם כן מדובר על חטאים שנעשים מבלי דעת; באיגרת

הראשונה לקוריתים ו 9-10 ובגלטים ה 19-21 מדובר על מעשים חוטאים; ובראשונה לטימותיאוס א 13 גם כן מדובר על חטאים אישיים שנעשו בלי דעת. כתבי הקודש מלמדים בבירור על קיומם של חטאים אישיים שנובעים מטבעו החוטא של האדם.

ג. החטא עובר מאדם לאדם ומדור לדור

שוב, החטאים האישיים מקורם בטבע החוטא. זאת משום שלאדם יש טבע חוטא ולכן הוא מבצע מעשי חטא. הטבע החוטא מועבר מאדם לאדם ומדור לדור, החל מאדם וחוזה, דרך ההורים, מרגע ההתעברות.

ההשלכות של החטא האישי עלולות להשפיע על צאצאי האדם עד ארבעה דורות כי לפי שמות לד 6-7, הצדק האלוהי דורש לפעמים שהוא יפקוד את עוון האבות **על-בְּנֵי וְעַל-בְּנֵי בְּנֵי, עַל-שְׁלִשִׁים וְעַל-רַבְעִים**.

ד. העונש על חטאים אישיים

קיימים שני היבטים בהקשר זה – האשמה ודרגת העונש. בגלל החטא האישי, החוטא הבלתי נושע הוא בגדר אשם לפני האלוהים הצדיק והקדוש.

כמו כן, החטאים האישיים מגדילים את חומרת העונש. למאמינים, ציות מוביל לגמול ולאחריות כבדה יותר. מי שנאמנים בדברים קטנים, יופקד בידיהם הרבה יותר, והשכר יהיה גדול יותר. העיקרון הוא: **...כֹּל מִי שֶׁנִּתֵּן לוֹ הַרְבֵּה, יִדְרֹשׁ מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה; וְמִי שֶׁהִפְקֵד בְּיָדוֹ הַרְבֵּה, יִדְרֹשׁוּ מִמֶּנּוּ עוֹד יוֹתֵר** (לוקס יב 48). בעבור המאמין, משמעות הדבר היא דרגות שונות של שכר.

גם ההפך נכון. בעבור הלא-מאמין, מדובר בדרגות חמורות יותר, או פחותות, של עונש: **וְהַעֲבָד הַהוּא אֲשֶׁר יַדַּע אֶת רָצוֹן אֱדוֹנָיו וְלֹא הִכִּין וְלֹא עָשָׂה כְּרָצוֹנוֹ יִכֶּה מַכּוֹת רַבּוֹת אָבֵל זֶה שֶׁלֹּא יַדַּע וְעָשָׂה דְבָרִים שֶׁהוּא חַיֵּב עֲלֵיהֶם מַכּוֹת, יִכֶּה מְעַט...** (לוקס יב 47-48). לכל אורך כתבי הקודש אלוהים מלמד שוב ושוב שחומרת העונש תתבסס על חומרת החטא של הלא-מאמינים. פסוקים אלה מראים שגם היקף הידע של האדם יילקח בחשבון. אלה שקיבלו מידע רב על הבשורה יקבלו עונש גדול יותר מאלה ששמעו עליה רק מעט. העונש פרופורציונלי להזדמנויות שניתנו להם והחמצו, ובפסוקים שלעיל, גם העבד שידע וגם העבד שלא ידע, הוכו.

לסיכום, כתבי הקודש מלמדים שיהיו רמות שונות של עונש ללא-מאמינים. תוצאת העונש על החטא האישי תהיה אבדון. אם מישהו לא מאמין בישוע המשיח בחיים האלה, הוא יאבד לנצח.

ה. הפתרון לחטא האישי

קיימים שני היבטים בהקשר זה: סליחה והצדקה. כשאדם מקבל את ישוע כמושיעו, הוא מקבל סליחה על חטאיו. משמעות הדבר היא שאלוהים מסיר את חטאי מי שמאמין במותו החלופי, קבורתו ותחייתו של המשיח. את העונש הראשון, האשמה, מסירה הסליחה.

ההיבט השני הוא ההצדקה, שמשמעה "להיות מוכרז כצדיק". מי שמאמין באדון ישוע המשיח מוכרז עליו שהוא צדיק, שהוא מוצדק. כלולה בזה גם הכרזה שאין בו אשמה. צדקת המשיח מיוחסת לחוטאים שהאמינו בו כך שלא נשקפת להם יותר הסכנה להיות מושלכים לנצח לאגם האש.

לסיכום, הפתרון לחטא האישי מוביל לישועה.

VIII. ייחוס או שיוך החטא לאחרים (Imputed Sin)

א. מהו חטא שמיוחס או משויך לאחרים

מדובר על ייחוס או שיוך משהו למישהו. בכתבי הקודש מדובר על שלושה ייחוסים או שיוכים כאלה: הראשון הוא ייחוס החטא של אדם וחווה למין האנושי כולו. השני הוא ייחוס החטא של בני האדם למשיח – זה התרחש על הצלב. השלישי הוא ייחוס צדקת המשיח למאמין – וזה מתרחש כאשר האדם מאמין. בשיעור הנוכחי נתייחס רק לראשון, שהוא היסוד לשני האחרים.

ייחוס חטאו של אדם למין האנושי: כל המין האנושי נתפס כמי שהשתתף במרי של אדם ולכן כל המין האנושי נושא באותה אשמה. בני האדם לא אשמים רק בחטאיהם האישיים שנגרמים בגלל טבעם החוטא, אלא בני האדם אשמים גם משום שהם נחשבים כמי שהשתתפו בחטאו של אדם. המושג "ייפוי כוח" הוא הדרך הטובה ביותר לתאר זאת. כשלמישהו יש ייפוי כוח ממך, הוא בעל זכות מלאה לפעול בשמך, מטעמך. כל מה שהוא עושה בשמך נתפס כאילו היה המעשים שלך. אם הוא עושה משהו לא חוקי, אתה שותף לאחריות; במידה מסוימת, אשמת מיופה הכוח תיוחס לך כי הענקת לו ייפוי כוח. לאדם הראשון ניתן ייפוי כוח בשם האנושות כולה, לכן כשהוא חטא, כל האנושות חטאה.

מהפרספקטיבה של כתבי הקודש, אלוהים רואה את האנושות כולה כמי שקיימת "באדם". לפיכך כל בני האדם נחשבים אשמים, לא רק בחטא שלהם אלא גם בחטא של אדם (הראשונה לקורינתים טו 22: **שְׁכֵן כְּמוֹ שֶׁבְּאָדָם הַכֹּל מֵתִים, כִּי גַם בְּמִשִּׁיחַ הַכֹּל יְחִיו**).

ב. רעיון החטא המיוחס לאחרים לפי כתבי הקודש

קטע מרכזי בהקשר זה הוא רומים ה' 12-21, ופסוק המפתח הוא פסוק 12: **לְפִיכָּה, כְּשֵׁם שְׁעַל-יְדֵי אָדָם אָחַד בָּא הַחֲטָא לְעוֹלָם, וְעִקְבַּי הַחֲטָא בָּא הַמָּוֶת, כִּי עֲבַר הַמָּוֶת לְכָל בְּנֵי אָדָם מִשׁוֹם שְׁכָלָם חֲטָאוּ.** כפי שזה מנוסח, כל אלה שחטאו קשורים לחטא של אדם. הסיבה שבגללה המוות עבר לכל בני אדם היא מפני שהכול נחשבים כאילו חטאו "באדם". בגלל השיוך-הייחוס הזה אפילו תינוקות מתים לפעמים, אף על פי שעדיין לא הייתה להם הזדמנות לחטוא בפועל.

ג. העברת החטא המיוחס לאחרים

לצד ייפוי הכוח, ניתן להסביר איך החטא המיוחס למישהו אחר מועבר הלאה, גם באמצעות המונח התאולוגי "ראשות טבעית" (Natural Headship). המשמעות היא שהחטא המיוחס לאחר מועבר מיידית, ישירות, מאדם הראשון לכל בן אדם. הטבע החוטא לא הועבר ישירות אלא הועבר מאדם, דרך ההורים, לכל בן אדם. אבל החטא המיוחס לאחרים מועבר ישירות מאדם לכל פרט מהגזע האנושי, ולא דרך ההורים.

בגלל שהגזע האנושי מאוחד כולו בצורה אורגנית דרך אדם, חטאו של אדם מיוחס ישירות לכל צאצאיו. כתבי הקודש מביעים רעיון זה כשהם מדברים על הזרע, הצאצאים, ככאלה שקיימים וכוללים כבר בזרע האבות (seminal relationship). דוגמה לקשר כזה מופיעה בעברים ז'-10: **9: וְאָפְשֶׁר לִזְמַר שְׁגָם לְוִי, מִקְבֵּל הַמַּעֲשָׂרוֹת, נָתַן מַעֲשֶׂר עַל יְדֵי אַבְרָהָם, כִּי הָיָה בְּחֻלְצֵי אָבִיו אַבְרָהָם בְּצֵאת מִלְכִי-צְדָק לְקִרְיָתוֹ.**

הרקע הוא בראשית יד', שם מסופר שאברהם נתן מעשר למלכי צדק. מחבר האיגרת אל העברים מצביע על כך שכאשר אברהם נתן מעשר, לוי, הצאצא של אברהם, גם נתפס כמי שנתן מעשר למלכי צדק וזאת על ידי ייחוס הנתינה הזו ללוי עקב הקשר המשותף לצאצאים, לזרע.

לוי אפילו לא נולד כשכל זה התרחש. ובכל זאת, מאחר שהוא היה בחלצי אביו אברהם, לוי נתפס כמי שנתן מעשר למלכי צדק.

המין האנושי כולו היה "בחלצי אדם" ולפיכך כשאדם חטא, האנושות כולה נתפסת כמי שהשתתפה בחטאו. לכן חטאו של אדם מיוחס לכל האנושות. רומים ה' 12: **לְפִיכָּה, כְּשֵׁם שְׁעַל-יְדֵי אָדָם אָחַד בָּא הַחֲטָא לְעוֹלָם, וְעִקְבַּי הַחֲטָא בָּא הַמָּוֶת, כִּי עֲבַר הַמָּוֶת לְכָל בְּנֵי אָדָם מִשׁוֹם שְׁכָלָם חֲטָאוּ.** משמעות הנאמר בפסוק זה היא שהמוות עבר לכל בני האדם כי הכול חטאו "באדם", שהיה הראש הטבעי של המין האנושי וכל בני האדם הם זרעו, צאצאיו.

בעוד שהטבע החוטא מועבר אלינו החל מאדם דרך הורינו, החטא של אדם המיוחס לנו מועבר אלינו ישירות מאדם.

ד. העונש על חטאו של אדם, שמיוחס לנו

לפיכך, כשם שעל-ידי אדם אחד בא החטא לעולם, ועקב החטא בא המות, כך עבר המות לכל בני אדם משום שכלם חטאו. לפי רומים ה' 12 השכר על החטא של אדם המיוחס לנו, הוא מוות פיזי. בראשית ג' 19 כבר לימד את זה (בזעת אפיק, תאכל לחם, עד שובך אל האדמה, כי ממנה לקחת: כי עפר אתה, ואל עפר תשוב), ובברית החדשה רומים ה' 14 והראשונה לקורинתים טו 20-23 מלמדים זאת, בייחוד בפסוק 22 שכן כמו שבאדם הכל מתים...

ה. הפתרון

מה שנותן מענה ומרפא לחטאו של אדם שמיוחס-משויך לכל בני האדם הוא צדקתו של המשיח המיוחסת לחוטא הנושע. בהקשר של רומים ה' 12-21, בפסוק 21 נאמר: וְכִּי כָשֶׁם שֶׁהַחֲטָא מְשַׁל בְּמוֹת, כֵּן גַּם יִמְשַׁל הַחֲטָא בְּאִמְצָעוֹת צְדָקָה, וְהַתּוֹצֵאָה - חַיִּי עוֹלָם עַל-יְדֵי יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ אֲדוֹנָנוּ.

פסוק אחר שמלמד שהתיקון לחטא זה שמיוחס לכל בני האדם הוא צדקת המשיח המיוחסת למאמין, הוא השנייה לקורинתים ה' 21. פסוק זה נפתח במילים: אֵת זֶה אֲשֶׁר לֹא יָדַע חֲטָאת עֲשָׂה לְחֲטָאת בְּעֵדְנוּ. פה מדובר על ייחוס או השלכת חטא האדם על המשיח (הסוג השני שצוין לעיל). ואז הפסוק ממשיך ואומר: כְּדִי שְׂאֵנוּ נִלְבֵּשׁ אֵת הַצְּדָקָה שֶׁל אֱלֹהִים בּוֹ (תרגום דליטש: לַמַּעַן נִהְיֶה-בּוֹ אֲנַחְנוּ לְצְדָקַת אֱלֹהִים).

זה מתייחס לסוג השלישי שצוין לעיל: ייחוס או החשבת צדקת המשיח למאמין. פסוקים נוספים שמלמדים עיקרון זה הם האיגרת הראשונה לקורинתים טו 20-26, 54-56. בפסוק 22 נאמר: שְׂכֵן כְּמוֹ שֶׁבָּאָדָם הַכֹּל מֵתִים, כֵּן גַּם בְּמִשִּׁיחַ הַכֹּל יִחְיוּ (תרגום דליטש: כִּי כֹאֲשֶׁר בָּאָדָם הָרִאשׁוֹן מֵתִים כָּלָם כֵּן יִחְיוּ כָלָם בְּמִשִּׁיחַ).

IX. חטא בחיי המאמין

א. משמעות

הכוונה למעשי חטא שמבצעים מאמינים כפרטים. במובן זה חטאם דומה לחטא האישי המבוצע על ידי לא-מאמינים. החטאים האישיים האלה המבוצעים על ידי מאמינים כפרטים עשויים להיות חטאים שנעשים מבחירה ובמתכוון, או ללא ידיעה.

ב. מה מלמדים כתבי הקודש על חטא בחיי המאמין

כתבי הקודש מלמדים בבירור שהמאמינים המשיחיים עדיין עושים מעשי חטא. שאלו כתב שהוא הגדול שבחוטאים (באיגרת הראשונה לטימותיאוס א 15: **מֵהֵימֵן הַדְּבָר וְרָאִי לְהַסְכְּמָה מְלֵאָה, שְׁהַמְשִׁיחַ יִשׁוּעַ בָּא אֶל הָעוֹלָם לְהוֹשִׁיעַ חוֹטָאִים אֲשֶׁר אֲנִי הַגָּדוֹל בָּהֶם**). שאלו היה שליח ואולי הגיע לשיא הרוחניות שאדם מסוגל להגיע אליה בחיים האלה ובכל זאת הוא לא השתמש בזמן עבר כשכתב לטימותיאוס לקראת סוף חייו. הוא לא אמר "הייתי הגדול שבחוטאים" אלא התנסח בזמן הווה. הוא עדיין החשיב את עצמו לחוטא מטבעו וראה את עצמו כמי שמבצע מעשי חטא.

קטע מפתח שמדבר על החטא בחיי המאמין הוא איגרת יוחנן הראשונה א 8-10: **אִם נֹאמֵר שְׂאִין בְּנוֹ חֹטָא, מִתְעִים אֲנוּ אֶת עַצְמֵנוּ וְהַאֲמַת אֵינָה בְּנוֹ. אִם נִתְנֹדָה עַל חֹטְאֵינוּ, נֶאֱמָן הוּא וְצַדִּיק לְסַלֵּחַ לָנוּ עַל חֹטְאֵינוּ וְלִטְהַר אוֹתָנוּ מִכָּל עֲוֹלָה. אִם נֹאמֵר שֶׁלֹּא חֹטְאֵנוּ, לְכוֹזֵב שְׁמֵנוּ אוֹתוֹ וְדָבְרוּ אֵינוּ בְּנוֹ.**

איגרת זו נכתבה למאמינים ומדברת על מאמינים. בפסוק 8 יוחנן הצביע על העובדה שלמאמינים עדיין יש טבע חוטא. בפסוק 9 הוא מצין שהמאמינים מבצעים מעשי חטא שיש להתוודות עליהם. בפסוק 10 הוא מזכיר את החטאים האישיים: **אִם נֹאמֵר שֶׁלֹּא חֹטְאֵנוּ, לְכוֹזֵב שְׁמֵנוּ אוֹתוֹ וְדָבְרוּ אֵינוּ בְּנוֹ.** על ידי השימוש בשם הגוף "אנחנו" יוחנן כלל את עצמו בהצהרה זו. לפי הכתובים, המאמינים המשיחיים מבצעים מעשי חטא אישיים; קיים חטא בחיי המאמין.

ג. הקשר לחטאים מקטגוריות אחרות

מה הקשר של החטא בחיי המאמין למצב האדם המשועבד לחטא, לטבע החוטא, לחטא האישי ולחטאו של אדם הראשון, המיוחס לכל בני האדם?

בקשר לשעבוד של בני האדם לחטא, המאמין אינו חי יותר את חייו "תחת החטא" אלא הוא עכשיו "תחת החסד".

בקשר לטבע החוטא, למאמין עדיין יש את הטבע החוטא שלו. הטבע החוטא הוא המקור לחטאים האישיים שמבצעים לא־מאמינים ומאמינים כאחד. ההבדל בין המאמין והלא־מאמין אינו שלאחד יש טבע חוטא ולמשנהו אין טבע חוטא. ההבדל הוא שלמאמין יש גם טבע חדש. הוא קיבל רוח חדשה, הנלחמת נגד הטבע החוטא הישן שלו. מאבק זה מתואר בגלטים ה-17 וברומים ז 15-25.

ביחס לחטא האישי, יש לציין שלושה דברים. ראשית, המאמין נושע מכוחו של החטא. הלא־מאמין הוא עבד לחטא והוא חייב לבצע מעשי חטא; ואילו המאמין נושע מכוחו של החטא ואינו חייב יותר לבצע מעשי חטא (רומים ו 1 – ח 13; איגרת יוחנן הראשונה א 1 – ב 2). שנית, על המאמין להחשיב עובדה זאת ככנונה ולחיות כך (רומים ו 1 – ח 13). שלישית, המאמין חייב עכשיו להילחם את המלחמה הרוחנית נגד הבשר, השטן והעולם.

ביחס לחטא של אדם הראשון המיוחס לכל בני האדם, מעמדו של המאמין כמי שנמצא "באדם" מנוטרל על ידי מצבו החדש כמי שנמצא "במשיח". בעבור המאמין, מוות פיזי חדל להיות העונש, השכר, לחטאו של אדם המיוחס לו אלא המוות הפיזי הוא רק אמצעי לעזיבת העולם הזה וכניסה למלכות שמייים. ולא רק זאת, כשהמאמין מת, תחייתו העתידית מובטחת (האיגרת הראשונה לקורינתים טו 50-57).

ד. העונש על חטאים בחיי המאמין

העונש האפשרי הראשון הוא אובדן קרבה לאלוהים (איגרת יוחנן הראשונה א 6: **אם נאמר שֶהֲתַחַבְרוּת לָנוּ אֵתוּ וְנִתְהַלֵּךְ בַּחֲשֵׁךְ, דּוֹבְרֵי שָׁקֶר אֲנַחְנוּ וְאֵינָנוּ מְקִיָּמִים אֶת הָאֱמֶת**). המאמין הוא חלק ממשפחתו של אלוהים. כשהוא חוטא, הוא פוגע בהתחברות שלו עם אלוהים אביו ויש לשקמה על ידי וידוי: **אם נִתְוַדָּה עַל חֲטָאֵינוּ, נֶאֱמָן הוּא וְצָדִיק לְסִלַּח לָנוּ עַל חֲטָאֵינוּ וְלִטְהַר אוֹתָנוּ מִכָּל עֲוֹלָה** (שם, פסוק 9).

עונש שני על חטא בחיי המאמין הוא ייסורים שנועדו לשם טיהור. זה יקרה אם הוא לא יתוודה על חטאיו. אם אינו מודה בחטאיו כדי לקבל מאלוהים האב סליחה עליהם, אלוהים ייסר ויעניש אותו כדי לחנכו. שאול אמר זאת באיגרת הראשונה לקורינתים יא 32: **אֲבָל כְּאֲשֶׁר הֶאֱדוֹן שׁוֹפֵט אוֹתָנוּ הוּא מְיָסֵר אוֹתָנוּ כְּדֵי שְׁלֹא נִרְשָׁע עִם הָעוֹלָם** (ראה עברים יב 4-11).

עונש אפשרי שלישי על חטא בחיי המאמין הוא נידוי מהקהילה המקומית. זה נכון בייחוד לחטאים אישיים מהסוג החמור ביותר, שהם פומביים ומבזים את הקהילה המקומית. ניתן למצוא דוגמה לכך ניתן למצוא באיגרת הראשונה לקורינתים ה 1-5: **בְּאֶזְנִי כָּל נִשְׁמַע שְׁיִשׁ זָנוּת בְּקִרְבְּכֶם, וְזָנוּת אֲשֶׁר אֵין כְּמוֹהָ אֶפְלוּ בֵּין הַגּוֹיִים: אִישׁ לָקַח לוֹ אֶת אִשְׁתּוֹ אֲבִיו. וְאַתֶּם עוֹד מִתְגַּאִים בְּמִקּוֹם לְהִתְאַבֵּל כְּדֵי שְׁעוֹשֵׂה הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה יִרְחַק מִקִּרְבְּכֶם! וְאֲנִי, אֵף כִּי אֲנִי נֶעְדָּר מִבִּינֵיכֶם בְּגוֹפִי (אֲךָ נֹכַח בְּרוּחִי), כְּבָר שִׁפְטֹתֵי אֶת עוֹשֵׂה הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה כְּאִלּוּ הֵייתִי אִתְּכֶם: בְּשֵׁם הָאֱדוֹן יֵשׁוּעַ, כְּאֲשֶׁר תִּתְאַסְפוּ וְרוּחֵי בִּינֵיכֶם עִם גְּבוּרַת אֲדוֹנֵנוּ יֵשׁוּעַ, תִּמְסְרוּ אֶת הָאִישׁ הַהוּא לַשָּׁטָן לְאֲבֹדָן הַגּוֹף כְּדֵי שְׁרוּחוֹ תִּנָּשַׁע בְּיוֹם הָאֲדוֹן.**

החטא הפומבי שנעשה שם היה יחסי מין של חבר קהילה עם אימו החורגת. זה התרחש בידיעת הקהילה אבל היא לא נקטה צעדים ולא הטילה עליו משמעת קהילתית. חטא פומבי שכזה מביא קלון ובושה על הקהילה המקומית ויכול להוביל לנידוי.

עונש אפשרי רביעי לחטא בחיי המאמין הוא מוות פיזי. זוהי תוצאה טבעית של ענישה חמורה ונידוי אם הם ננקטים באופן מלא. קודם צוין שמוות פיזי אינו יותר עונש למאמין אלא רק אמצעי לעזיבת העולם הזה כדי להיכנס למלכות שמיים. אבל יש לכלל הזה יוצא מן הכלל. אם מאמין מסרב להתוודות על חטאו לאחר שסבל תקופה של ייסורים שנועדו כדי שיחזור בתשובה, הצורה הסופית של ההענשה החמורה הזו עלולה להיות מוות פיזי. יתרה מכך, אם אדם אינו מגיב בחזרה בתשובה, התוצאה הטבעית של נידוי היא אובדן הגוף – מוות פיזי שבא על המאמין מידי השטן. מוות פיזי כעונש על חטאיו של מאמין מוזכר באיגרת הראשונה לקורינתים ה 5 (ראה בציטוט שהובא לעיל); וב-יא 28-32: **יְבָחֵן נָא אִישׁ אֶת עֲצָמוֹ וְכָךְ יֹאכַל מִן הַלֶּחֶם וַיִּשְׁתֶּה מִן הַכּוֹס; כִּי הָאוֹכֵל וְהַשׁוֹתֶה מִבְּלֵי לִנְהַג הַבְּחָנָה בְּגוֹף הָאֲדוֹן, אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה דֵּין לְעֲצָמוֹ. מִסָּבָה זֹאת רַבִּים מִכֶּם חֲלָשִׁים וְחוֹלִים וַיֵּשׁ אֲשֶׁר מֵתוּ. אִם נִבְחָן אֶת עֲצָמֵנוּ לֹא נִשְׁפֹּט. אֲבָל כְּאֲשֶׁר הָאֲדוֹן שׁוֹפֵט אוֹתֵנוּ הוּא מִיִּסֵּר אוֹתֵנוּ כְּדֵי שְׁלֹא נִרְשַׁע עִם הָעוֹלָם. אֲבָל עוֹנֵשׁ זֶה שֶׁל מוֹת גּוֹפֵנוּ לֹא מִשְׁפִּיעַ עַל יִשׁוּעַתוֹ שֶׁל הָאָדָם.**

ה. הפתרון לחטא בחיי המאמין

קיימים צעדי מנע וצעדים מעשיים. צעדי המנע נועדו לשמור על המאמין מלבצע מעשי חטא: אחד, להגות בכתובים (תהילים קיט 11). השני הוא תפילות המשיח המפגיע בעדנו (יוחנן יז 15; רומים ח 3; עברים ז 25). השלישי הוא עזרתה של רוח הקודש השוכנת במאמין, שנותנת לו כוח להתנגד לחטא (יוחנן ז 37-39; רומים ח 9). והרביעי הוא להתהלך באורו של דבר אלוהים (איגרת יוחנן הראשונה א 7).

הצעדים המעשיים: לאחר שמאמין מסוים חטא הוא נקרא לבחון את עצמו כדי לראות אם יש חטא בחייו (האיגרת הראשונה לקורינתים יא 31-32). צעד מעשי שני שעליו להשתמש בו הוא וידוי (איגרת יוחנן הראשונה א 9); עליו להתוודות על חטאיו, כלומר להסכים עם אלוהים שזהו חטא, ועליו להודות בכך שהשתתף בו. באופן אידיאלי, יש לעשות זאת בכל פעם שהמאמין נהייה ער לחטאיו לפי אפסים ד 26 יש להתוודות לפני שהולכים לישון (רְגִזוּ וְאַל תִּחְטְאוּ; אַל תִּשְׁקַע הַשֶּׁמֶשׁ עַל כַּעֲסְכֶם) ובאיגרת הראשונה לקורינתים יא 27-32 מצוין שיש להתוודות לפני שמשתתפים בסעודת האדון.

התוצאה היא, ראשית, סליחה על החטאים האישיים בחיי המאמין ושנית, חידוש ותיקון ההתחברות עם אלוהים האב.

X. הניצחון הסופי על כל החטאים

כתבי הקודש מלמדים שיבוא יום שבו המאמינים יחוו ניצחון סופי על כל חטא. יום זה יגיע עם תחיית הגוף. ברומים ח 23 שאול ציין: וְלֹא זֹאת בְּלִבְדִּי, אֲלֵא גַם אֲנַחְנוּ, שְׂיֵשׁ לָנוּ בְּפוֹרֵי הַרוּחַ, נִצָּנְחִים בְּנִפְשָׁנוּ וּמְצַפִּים לְמָמוּשׁ אֲמוּצָנוּ לְבָנִים - לְפָדוֹת גּוֹפְנוּ. באיגרת הראשונה לקורינתים טו 35-49, השליח כתב: "אֲבָל אֵיךְ יִקּוּמוּ הַמֵּתִים?" יִשְׁאַל אַחַד, "בְּאֵיזָה גּוֹף הֵם יִבּוֹאוּ?" אֵתְהָה הַפֶּסֶל, הֵן מַה שֶׁתִּזְרַע לֹא יִחְיֶה אֲלֵא אִם יָמוּת. כְּאֲשֶׁר אֵתְהָה זֹרַע אֵינְךָ זֹרַע אֵת הַגּוֹף שֶׁיִּתְהַנֶּה, אֲלֵא גְרָגִיר עָרוֹם שֶׁל חֹטֵה, או זֶרַע אַחֵר. וְאֵלֵהִים נוֹתֵן לוֹ גּוֹף כְּרָצוֹן אֵלֵהִים, וְלִכְלֹל זֶרַע אֵת גּוֹפוֹ הוּא. לֹא כָּל בֶּשֶׂר הוּא אוֹתוֹ הַבֶּשֶׂר; לְאָדָם בֶּשֶׂר מִשְׁלֹ, לְחַיֹּת בֶּשֶׂר אַחֵר, לְעוֹפּוֹת בֶּשֶׂר אַחֵר וְלְדָגִים אַחֵר. יֵשׁ גּוֹפִים שְׁמִימִים וְגּוֹפִים אֲרֻצִּים, אֲךָ שׁוֹנֶה הוּא הַדָּר הַגּוֹפִים הַשְּׁמִימִים מִהַדָּר הַגּוֹפִים הַאֲרֻצִּים. לְשֶׁמֶשׁ הַדָּר מִשְׁלֵה, אֲבָל אַחֵר הוּא הַדָּר הַיָּרֵחַ וְאַחֵר הוּא הַדָּר הַפּוֹכְבִים, שְׁהַרִי פּוֹכֵב מְפּוֹכֵב שׁוֹנֶה בַּהֲדָרוֹ. כֵּן גַּם תְּחִיַּת הַמֵּתִים: מַה שֶׁנִּזְרַע בְּמִצְבָּ שֶׁל כְּלִיֹן יִקּוּם בְּאֵי כְּלִיֹן; נִזְרַע בְּקִלּוֹן יִקּוּם בְּכַבּוֹד; נִזְרַע בְּחֻלְשָׁה יִקּוּם בְּגִבּוֹרָה; נִזְרַע גּוֹף נִפְשִׁי יִקּוּם גּוֹף רוּחָנִי. אִם יֵשׁ גּוֹף נִפְשִׁי יֵשׁ גַּם גּוֹף רוּחָנִי. וְכֵן כְּתוּב עַל אָדָם הַרְאִשׁוֹן: "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, אֲבָל אָדָם הָאֲחֵרוֹן - לְרוּחַ חַיָּה. לֹא הַרוּחָנִי הוּא הַרְאִשׁוֹן, אֲלֵא הַנִּפְשִׁי, וְאַחֲרָי כֵּן הַרוּחָנִי. הָאָדָם הַרְאִשׁוֹן הוּא עֹפֵר מִן הָאָדָמָה; הָאָדָם הַשֵּׁנִי מִן הַשְּׁמִים הוּא. כְּאֲחַד שֶׁהוּא עֹפֵר כֵּן גַּם אֵלֵהָ אֲשֶׁר עֹפֵר הֵם; כְּאֲחַד שֶׁהוּא שְׁמִימִי כֵּן גַּם אֵלֵהָ אֲשֶׁר שְׁמִימִים הֵם. וְכִמוֹ שֶׁלִּבְשָׁנוּ אֵת צִלְמוֹ שֶׁל הָאֲרֻצִּי נִלְבַּשׁ גַּם אֵת צִלְמֵ הַשְּׁמִימִי.

תחיית הגוף משמעה גאולה מגוף החטא כי הגוף שיקום מהמתים יהיה משוחרר מהטבע החוטא. מבחינת קדושי הקהילה זה יתרחש עם ההילקחות למרום לישוע, זמן מה לפני תקופת הצרה הגדולה. מבחינת יראי האלוהים מתקופת המקרא והקדושים שיחיו בתקופת הצרה

הגדולה, זה יתרחש במהלך שבעים וחמשת הימים שבין קץ הצרה ותחילת מלכות המשיח.² כשכתבי הקודש מתארים את משכנם הסופי של כל המאמינים מכל התקופות, הם מתוארים כחופשיים לגמרי מחטא. האיגרת אל העברים יב 2-24 (השווה איגרת פטרוס השנייה ג 7-13; ספר ההתגלות כ 7 – כב 5) מתארת משכן סופי זה:

בהביטנו אל ישוע מכוון האמונה ומשלימה, אשר בעד השמחה הערוכה לפניו סבל את הצלב ובז לחרפה, וישב לימין כסא האלהים. התבוננו אל האחד שסבל התנגדות קזאת מאת החוטאים, כדי שלא תתעייפו ולא תרפה נפשכם. עדין לא נלחמתם עד לדם במאבקכם עם החטא, ושכחתם את מלות הנחם המדברות אליכם כאל בנים: "מוסר יהוה, בני, אל תמאס, ואל תקיץ בתוכחתו. כי את אשר יאהב יהוה יוכיח, יכאיב את בן ירצה" לשם מוסר סובלים אתם, ואלהים נוהג עמכם כעם בנים; כי איזהו הבן אשר אביו אינו מיסר אותו? אך אם אתם בלא מוסר, אשר הכל נוטלים בו חלקם, אזי ממזרים אתם ולא בנים. ועוד, האבות שהולידו את גופנו יסרו אותנו ואנו יראנו מהם, הלא כל שכן נכנע לפני אבי הרוחות ונחיה? הם אמנם יסרונו ימים מעטים על-פי מה שהם ראו לנכון, אך הוא להועיל מיסר אותנו, למען יהיה לנו חלק בקדשתו. כל מוסר בעת בואו אינו נחשב לשמחה כי אם לעצב, אבל אחרי כן יתן פרי שלום וצדקה למתחנכים בו. על כן אמצו ידים רפות וחזקו ברפים כושלות וכוננו נתיבות ישרות לרגליכם, למען לא יסטה הצולע כי אם ירפא.

רדפו שלום עם כל אדם, וגם את הקדשה שבלעדיה לא יראה איש את האדון. השמרו פן יגרע איש מחסד אלהים; פן יפריע אתכם שרש פורה מרירות ויטמאו בו רבים; פן יהיה איש זונה או חסר קדשה כעשו אשר בנזיד אחד מכר את בכורתו. יודעים אתם כי אחרי כן, כאשר רצה לרשת את הבכרה, נדחה; הוא לא מצא מקום לחזר בו, אף כי בקש זאת בדמעות. הן לא באתם אל הר מוחשי ובווער באש, ולא אל אפלה וחשך וסערה ולא לקול שופר ולקול דברים אשר שומעיו בקשו שלא יוסיף לדבר עמם, כי לא יכלו לשאת את מה ששנה, "גם אם בהמה תגע בהר סקול תסקל. והמראה היה נורא מאד עד כי משה אמר, "ירא אני וחרד". אתם באתם אל הר ציון ואל עיר אלהים חיים, אל ירושלים השמימית ואל רבבות המלאכים, אל עצרת, אל קהלת הבכורים הכתובים בשמים, אל אלהים שופט הכל, אל רוחות הצדיקים שנעשו משלמים, אל ישוע מתוך הבטחה ואל דם ההזיה המיטיב דבר מדם הבל.

2 ראה "פעמי המשיח" מאת ד"ר ארנולד פרוכטנבאום, קרן אחווה משיחית.

כאשר כל המאמינים יחד בירושלים החדשה שבארץ החדשה, הם ייהנו מניצחון סופי על כל חטא. ניצחון זה יהיה נחלתם של קדושי הקהילה כבר במלכות המשיח (אלף השנים). אבל במלכות זו יהיו אנשים עם גוף טבעי וטבע חוטא. רק בקיום הנצחי בשמיים ובארץ החדשים יהיה לכולם ניצחון סופי על החטא.

XI. טבעה של התורה

א. השימוש במילים "תורה" ו"חוק"

כתבי הקודש משתמשים במילים "תורה" ו"חוק" בשש צורות. ברוב הפעמים "תורה" משמעה תורת משה. שתי דוגמאות לכך הן רומים ו 14-15 (החטא לא ישלט בכם, כי אינכם תחת יד התורה אלא תחת יד החסד. ובכן מה? האם נחטא מפני שאין לנו תחת יד התורה אלא תחת יד החסד? חס וסליה!) וגלטים ד 4 (אבל כאשר מלאה העת שלח אלהים את בנו, ילוד אשה וקפוף לתורה).

שימוש שני במונח הוא במשמעות של תורה בסיסית או עיקרי מוסר; אין הכוונה למצווה ספציפית של משה אלא לחוקים בסיסיים שקיימים בחברה. לדוגמה, רומים ד 15: התורה מביאה זעם, ובמקום שאין תורה אין עברה על התורה. משמעות הפסוק הזה איננה שאין חטא, אלא שאין עבירה, כלומר שאדם אינו יכול להפר מצווה ספציפית כל עוד מצווה כזאת לא ניתנה או חוקקה. פסוק נוסף הוא רומים ה 13: הרי עוד לפני התורה היה החטא בעולם, אלא שאין הוא נחשב באין תורה.

משמעות שלישית היא "החוק האזרחי, המדיני", המובע במילה "דת" (כדת-מדי ופרס, דניאל ו 9, 13) שמשמעה במקרא חוק, צו.

שימוש רביעי במילה "תורה" נעשה במשמעות של רצונו הנגלה של אלוהים, כמו בתהילים קיט 18: גל-עיני ואביטה נפלאות, מתורתך.

שימוש חמישי ב"תורה" או "חוק" בכתבי הקודש הוא כעיקרון פעולה, חוק; לפיכך אני מוצא את החק הזה: רצוני לעשות את הטוב, אלא שרקע עומד לפני (רומים ז 21). כי חק רוח החיים שבמשים ישוע שחרר אותי מחק החטא והמנות (שם, ח 2).

דרך שימוש שישית ב"תורה" היא בצירוף תורת המשיח. כמו תורת משה, גם תורת המשיח מכילה גוף של מצוות ספציפיות, כמו באיגרת הראשונה לקורינתים ט 21 (למען אלה שאין להם תורה אני כמו בלי תורה - אף שאינני עומד בלא תורת אלהים בהיותי כפוף לתורת המשיח -

כְּדִי לְהַשִּׁיג אֶת אֱלֹהֵי שְׂאִין לָהֶם תּוֹרָה) וגלטים ו' 2 (שָׂאוּ אִישׁ אֶת מַעֲמָסָת רְעוּהוּ וְכָךְ תִּקְיְמוּ אֶת תּוֹרַת הַמְּשִׁיחִים). המילה **nomos**, המתורגמת ל"תורה" או "חוק" מופיעה פעמים רבות בברית החדשה, ובאיגרות אל הרומים והגלטים – עשרות פעמים. בברית החדשה היא משמשת בצירופים הבאים: תורת המעשים (רומים ג' 27); תורת האמונה (רומים ג' 27); תורת אלוהים (רומים ז' 22, 25; ח' 7); החוק שבשכלי (רומים ז' 23); חוק / תורת החטא (רומים ז' 23, 25; ח' 2); חוק / תורת רוח החיים שבמשיח ישוע (רומים ח' 2); חוק / תורת המוות (רומים ח' 2); תורה של צדקה (רומים ט' 31); תורת המשיח (גלטים ו' 2); חוקי היהודים (מעשי השליחים כה' 8); תורת החירות (יעקב א' 25; ב' 12); תורת יהוה (לוקס ב' 23, 24, 39); תורת משה (לוקס ב' 22; כד' 44; יוחנן ז' 23; מעשי השליחים יג' 39; טו' 5; כח' 23; האיגרת הראשונה לקורינתים ט' 9).

אף שנעשה שימוש מגוון ונרחב ב"תורה" או "חוק" בתנ"ך ובבריה"ח, היא משמשת בעיקר במשמעות של תורת משה. הפרת חוק או תורה כלשהם שנתן אלוהים לאדם תוצאתה חטא, בין אם מדובר בתורת מוסר, תורת משה או תורת המשיח.

ב. משמעות התורה / החוקים

השימושים השונים ב"תורה" או "חוק" בכתבי הקודש מובילים לדיון במשמעות המונחים האלה. הדרך הטובה והפשוטה ביותר להגדירו לפי משמעותו בכתובים היא, אולי: "התורה מביעה את רצונו של אלוהים, הנאכף בכוח". מן המשמעות הפשוטה הזו משתמע כדלהלן: ראשית, שקיים מישהו שהוא נותן התורה – אלוהים. שנית, שיש נתין שמקבל את התורה וחייב לציית לה. האדם הוא הנתין והוא חייב לציית לכל תורה שנתן נותן התורה, אלוהים, ככל שהיא רלוונטית אליו. שלישית, שתורה זו היא ביטוי לרצון האלוהי. מאחר שנותן התורה הוא אלוהים עצמו, מה שהוא מוסר כתורה או חוק הוא ביטוי של רצונו השמימי. רביעית – שהוא, אלוהים, מסוגל לאכוף את רצונו; יש לו כוח לאכוף את רצונו והוא יכול להשתמש בו בכל עת כשנראה לו שזה נחוץ.

יש לציין שקיימים שני קצוות קיצוניים בדעות לגבי חוקי התורה. קיצוניות אחת נקראת אנטינומיניזם, שמלמדת שהמאמינים אינם כפופים לשום חוק, לשום לתורה; שהם פטורים מהכרח לציית לחוקים. רוב הדוגלים בגישה זו משתמשים בפסוקים שמלמדים שהמאמין אינו כפוף יותר לתורת משה, דבר שהוא נכון. אבל, המאמינים עדיין כפופים לתורה – לתורת המשיח. הקיצוניות השנייה היא ליגליזם. הליגליזם מוסיף חוקים מעשה ידי אדם לחוקים שאלוהים נתן והופך אותם למחייבים גם הם. שתי הגישות הקיצוניות האלה שגויות. התפיסה

המאוזנת היא שהמאמין חייב לציית לכללים, לחוקים ולהוראות של אלוהים שרלוונטיים לו בעולם הזה.

ג. סוגים של תורה וחוקים

1) תורה / חוק יסוד (elemental law)

הכוונה היא לחוק שיצוק לתוך היסודות-האלמנטים, החומרים והכוחות של יצורים רציונאליים ולא-רציונאליים. כשחוק יסוד נוצק לתוך המערכת של היקום החומרי, החוקים האלה נהיים לחוקים פיזיקליים או חוקי טבע; כמו למשל חוק הכבידה, שלושת חוקי התרמודינמיקה ואחרים.

חוק יסוד שנוצק לתוך מערכת של ישויות רציונאליות וחופשיות הופך להיות חוק / תורת מוסר. לכל בני האדם יש תחושה כלשהי של מוסריות. אפילו במקומות הנידחים ביותר, גם לאנשים שאף פעם לא נחשפו לתורת האלוהים או לכתבי הקודש יש קוד מוסרי כלשהו והם מתנהלים לפי תפיסה מסוימת של טוב ורע.

יש לחוק הזה כמה היבטים נוספים. הוא אינו שרירותי; הוא נובע מהטבע עצמו. הוא אינו זמני; הוא קיים כל עוד האלמנטים עצמם קיימים, בין אם הם רציונאליים או לא-רציונאליים. חוקים אלה יכולים להיות גם שליליים וגם חיוביים, והם דורשים התאמה לאלוהים. אפילו לעובדי האלילים יש הכרה בטוב ורע והם יודעים כשהם חורגים מקנה מידה מסוים. חוק היסוד הוא אוניברסלי; האנשים מתנהגים בכל מקום כאילו קיים קנה מידה למוסריות. לכל בני האדם, בין אם יש או אין להם את כתבי הקודש, יש תפיסה של טוב ורע (רומים ב 14-15: **גוֹיִם שְׂאִין לָהֶם תּוֹרָה וְהֵם מְקַיְמִים אֶת דְּבַר הַתּוֹרָה כְּדָבָר מוֹבָן מֵאֵלֶּיךָ, הֵם תּוֹרָה לְעַצְמָם אֵף שְׂאִין לָהֶם תּוֹרָה. הֵם מְרִאִים שְׁפַעַל הַתּוֹרָה כְּתוֹב בְּלִבָּם, שֶׁכֵּן מְצַפּוֹנָם מְעִיד בָּהֶם וּמְחַשְׁבוֹתֵיהֶם מְחַיְבוֹת אוּ מְזַכּוֹת אוֹתָם).**

2) חקיקה מפורטת בכתב

החוקים האלה הם הבעה של רצון האלוהים במצוות וחוקים שנכתבו ופורסמו. זה מה שנמצא בכתבי הקודש. יש ביטויים שונים של רצון אלוהים לדורות או עידינים (dispensations) שונים. עם זאת, לכל דור ותקופה יש מצוות וחוקים מאת אלוהים.

קטגוריה עיקרית אחת היא מצוות בתחום המוסר, כמו עשרת הדיברות והדרשה על ההר. קטגוריה נוספת היא מצוות והוראות טקסיות, כמו מערכת הקורבנות של תורת משה ו"סעודת האדון" של תורת המשיח. שלישית, כללים וחוקים שקובעים כיצד יש לנהוג ומה נכון או לא נכון,

כמו דיני הכשרות של תורת משה והכללים בתורת המשיח לגבי השימוש הנכון במתנות הרוחניות.

ד. מטרתיה של תורת האלוהים

ראשית, היא לא נועדה להיות אמצעי לישועה. אלוהים אף פעם לא נתן מצוות כדרך להשגת ישועה. מטרת תורת האלוהים, ולא משנה איזו תורה או באיזה עידן, אף פעם לא נועדה להיות אמצעי לישועה (רומים ג 20; ח 3; גלטים ג 21).

שנית, תורת האלוהים נועדה לחדד את ההכרה של האדם בחטאו (רומים ג 19-20; ה 13, 20; ז 7, 13; האיגרת הראשונה לקורינתים טו 56; גלטים ג 19).

שלישית, מטרתה הייתה לגלות ברבים את קדושתו של אלוהים (רומים ז 12).

רביעית, היא נועדה להוביל את האדם לאמצעי שדרכו נושעים – לאמונה מושיעה (גלטים ג 24).

המטרה החמישית של תורת האלוהים היא לתת למאמין כללים לחיים. לאחר שאדם נושע, כמה מהשאלות שהוא עשוי לשאול הן: "איך, אם כן, עליי לחיות עכשיו? מה אלוהים מצפה ממני כמאמין, איזה אורח חיים אלוהים רוצה שאנהל?" בעבור המאמין בתנ"ך, הכללים לחיים היו תורת משה. למאמין עכשיו, הכללים לחיים הם תורת המשיח. אבל כל סוגי התורה והחוקים – הברית עם אדם, הברית עם אברהם, ברית משה (ברית סיני), חוקי תורת המשיח בברית החדשה או החוקים במלכות אלף השנים העתידית – לא ניתנו אף פעם כאמצעי להשגת ישועה. תורת האלוהים נועדה לספק למאמין כללים לחיים.

ה. המאמין ותורת האלוהים

בהקשר זה יש לציין שתי נקודות פשוטות. אף על פי שהן פשוטות, אנשים בימינו מאוד מבולבלים לגבי הדברים האלה ופעמים רבות לא יודעים לאיזו תורה לציית. לפעמים הם לא מקיימים מצוות שרלוונטיות להם, ולהפך, מקיימים מצוות שלא נועדו להם.

הנקודה הראשונה היא שהמאמין כיום אינו כפוף לתורת משה. הגויים אף פעם לא היו כפופים לתורת משה; היא ניתנה רק ליהודים. זה אומר שאף אחת מתרי"ג המצוות לא רלוונטית למאמין כיום. זה עולה מרומים ו 14-15; ז 6; גלטים ה 18; עברים ז 18-19.

הנקודה השנייה היא שהמאמין כפוף עכשיו לתורת המשיח. תורת משה כללה מצוות רבות, וגם תורת המשיח מכילה מצוות רבות. רבות מהן זהות למצוות שכלולות בתורת משה, אבל מצוות רבות אחרות שונות מהן ולפעמים אף מנוגדות לחוקים קודמים. לכן חשוב להבין בבירור שהמאמין אינו נמצא תחת תורת משה כיום ואין לו חובה לציית לכל מצוותיה. אבל המאמין כיום חייב בהחלט לציית לכל המצוות של תורת המשיח. זה עולה מרומים ח 4; האיגרת הראשונה לקורינתים ט 21; גלטים ה 18; ו 2.

המאמין כיום חייב להיזהר פן יקפיד יתר־על־המידה על קיום חוקים שאינם חלים עליו, עד כדי כך שהוא בעצם חי במצב של אי־ציית לחוקים ולמצוות שכן חלים עליו. אי־ציית למצווה מתורת המשיח, באופן סביל או באופן פעיל, היא חטא נגד אלוהים.